

Paskutinis Traukinys

- Pilko akmens platybėse įsirėžęs dantytas, lėtai (bet nesustabdomai) trupantis tarpeklio akimirksniu prisipildė drumzlinu vandeniu. Skysčio lavina užtvindė menkiausius tarpeklio plyšius, didindama ir didindama labiausiai išsikišusioje jo dalyje susidarantį vandens kauburį. Dar kelios akimirkos – štai, purvinos drėgmės jūra atsiskyrė nuo begalinių pilkų plynių ir, tarsi pražūtingas meteoras, nuskriejo žemyn. Mažytis vandens lašelis, nuvarvėjęs nuo stoties lubų, tekstelėjo ties keleivio kojomis.

“Laisvės Prospektas – Technologijų Parkas (į priekį) – 23:55“, - bylojo zvimbianti stoties švieslentė. Dar bent dešimt minučių. Jei traukinys nevėluos. Geriau jau nevėluotų. Brrr, geriau jau, po velnių, nevėluotų! Keleivis stipriau susisupo į savo pašiltintą palatą. Jokios naudos, permirkęs iki siūlelio. Prispaudus jį prie kūno pasidarys tik dar šalčiau... automatinė psichologinė reakcija tikriausiai. Kai šalta reik gūžtis, galbūt dar trint rankas (net jeigu rankos pirštinėtos ir visai nesušalusios), o jei aplink yra žmonių – dar ir kalent dantimis bei sakyt „brrr.“ Žmonių čia, aišku, nėra. Maža tikimybė sutikt daugiau keleivių šioj stotį tokiu metu – juo labiau, kai lauke taip pila. Pila... Pala, pala. Kodėl jis šitaip permirkęs? Keleivis juk turėjo skėtį. Tiksliai prisimena, nes pamatęs, koks iš tiesų šūdinas šianakt oras bėgo atgal į ofisą jo pasiimti. Turėjo būt peršlapusios kelnės, ne paltas. Galbūt pametė skėtį tada, kai pasiklydo ieškodamas reikiamos metro stotelės? Kas ten iš tiesų įvyko? Velnias žino... bet vėjo būta nežmoniško. Gal skėtis tiesiog išslydo iš rankų?

Lyg išgirdęs keleivio mintis aklina juodu požminių tuneliu atūžė ledinis vėjo gūsis. Net švieslentė sudrebėjo, blykstelėję skaičiukai apsiblausė. Brrrr. Po paraliais. Jis ir vėl tai daro. Juk niekas negirdi! O jei ir girdėtų, kas iš to? Irgi pasiguostų, kad šalta? Pradėtų plepėti apie orą? Nieko nėra blogiau už pokalbius apie orą. Tylėdami žmonės daugiau viens kitam pasako nei kalbėdamiesi apie sumautą orą. Velniai rautų. Reik pamankštinti kojas, kitaip dar užsnūs ir pražioplints traukinį. Įdomu, kas būtų, jei jis čia užmigtų? Po pusvalandžio stotis užsidaro. Ar kas jį pastebėtų? Tikriausiai. Hm. Paprastom dienom – tikriausiai. Bet šiandien - vargu. Daugelis metro darbuotojų mieliau skubėtų namo nei pernelyg gilintųsi, ar „Senosios Plytinės“ stotelėj tįso sulytas, sustiręs, išsitaršęs benamį primenantis ofiso darbuotojas. Užmestų vieną akį, pamatytų, kad nieks nestovi prie švieslentės ir bergždžiai nesivilia, jog traukinys dvidešimt minučių užstrigo dėl neegzistuojančių trukdžių... to pakaktų. Keleivis čia naktį liktų vienas. Įdomu, ar galima numirti nuo peršalimo? Šiuo metu rodos, kad taip. Apči.

Ryšys po žeme neveikia. Pagalbos kitaip vargu ar prisišauktum. Nebent eitum pirmyn aklinais tamsiais tuneliais ieškodamas tų darbuotojų kambariukų, kuriuos kartais matai šmėkstelint už vagono lango... Vaikštinėt šlapiais, slidžiais, visiškai juodais tuneliais. Net nuo minties bloga. O kas nutiktų, jei traukinys iš tiesų tiesiog pusvalandį vėluotų? Gerai sumaltas keleivio faršas, štai kas. Tai mąstydamas keleivis sukinėjo ant savo dešinės rankos piršto nešiojamą sunkų, auksinį vestuvinį žiedą. Visą laiką taip daro, kai būna susierzinęs. Blogas įprotis.

Liko penkios minutės. Ne taip ir daug. Ar ši stotelė visad buvo tokia didelė? Aišku, kai nėra žmonių atrodo tuštesnė. Dėl to... Ką? Kai nėra žmonių atrodo *tuštesnė*? O, išties? Kai nėra žmonių atrodo *didesnė*. Genijau. Siaubas, kaip traukia į miegą. Reiks prašyt išieginės. Persidirbimas nėra gerai, bosas turėtų suprast... Ech. Ką jis bando apgaut. Nusimato naujas, didelis 3D spausdintuvų užsakymas, visas šeštas aukštas dar bent savaitę papildomų laisvadienių negaus.

Bet jo. Stotis atrodo labai didelė. Didelė, šalta ir apytamsė. Kas nutiko lempoms? Visos apsiblaususios, kelios blyksi. Tiesa. Lašantis vanduo. Liūtis lauke prasiskverbė ir čia; tamsūs purvino vandens lašai varva pro kiekvieną plyšį lubose. Akivaizdžiai reik remonto, bet kas gi varginsis. Kol dar nieko lubos neužgriuvo ir mirtinai neprispaudė... o po to sakys: „Nė neįtarėm. Būklė atitiko visus reikalavimus.“ Na, kaip visad. Dievaži.

Kaip jau ir laikas. Bet traukinio nematyti. Vėluoja. Kiek vėluos? Rimtai kur užstrigęs? Nežinia. Reik pramankštinti kojas. Pavaikščioti. Sušilti.

Sušilti.

Naktis ar diena – metro tuneliai visuomet atrodo vienodai. Nepaisant visur blyksinčių laikrodžių, laiko tėkmė po žeme neegzistuoja. Visgi laukti traukinio vidury nakties - keistas jausmas. Kažkur amžinai vėluojantys verslininkai nekantriai nesižvalgo į švieslentes. Motinos nebara savo klegančių vaikų. Valytojai nesimaišo visiems po kojomis. Nieks nemiega ant suoliukų. Aplinkui – nė vieno žmogaus ir tai be galo keista. Lyg automobilio korpusas be vidurių – atrodo visiškai taip pat, bet esminių detalių nėra. Ir gerai įsižiūrėjus ateina suvokimas, jog pažįstamas daiktas tik *atrodo* pažįstamas – iš tiesų tai kažkas nežinoma, svetima. Kad ir garsas. Aplinkui nebelikę įprasto triukšmo: vien vėjo ūkavimas ir nuolatinis vandens lašėjimas. Bet keleiviui žengus kelis žingsnius tyla dingsta.

Šlept-šlept, dungst-dungst.

Ramybė suardyta. Žingsnių aidas nusirita per visą apytamšę, skliautuotą erdvę. Apninka jausmas, lyg visų čia nesančių žmonių akys nukryptų į kelevių. Aišku, nieko nėra. Nei šešėliuose paskendusiuose kampuose, nei besikondensuojančių garų migloje ar tarsi milžiniško kirmino žiobtai išsiviepusiuose, aklina juoduose tuneliuose. Akies kampučiu vos pastebimas krustelėjimas patamsiuose – tik šviesos ir šešėlių žaismas.

Dungst-dungs.

Ar tai aidas? Tikriausiai aidas. Žingsniai lyg ir kelevio. Bet kodėl dabar? Kodėl pavėluotai? Ar tai *tikrai* jo žingsniai? Na aišku, kad taip. Kelevis pavargęs, mieguistas. Kai esi prie pat miego ribos, laiko suvokimas išsiderina. Kelios sekunės gali atrodyt kaip minutės ar valandos. Tik smegenų triukas. Reik prasiblaškyti, pasivaikščioti. Ir baigti trint rankas, jokios naudos. Palto kišenės šlapios? Tai kišk į kelinių.

O. Smulkios monetos. Juk tiek jų šiandien per priešpiečius ieškojo, suvokęs, kad pamiršo kreditinę... Brrr. Būtų gerai dabar nusipirkt kavos iš automato. Kad ir kokia ji šlykšti. Bet kelevis puikiai žino, jog šioj tramvajaus stotelėj nieko panašaus nėra. Pala, pala... kažkas ne taip. Bemąstydamas jis kažkur padarė klaidą. Juk čia ne-

Ar vėl snūduriuojį?

Gėrimų automatas. Tiesiai priešais. Pačiam metro stoties gale. Kodėl iki šiol jo nepastebėjo? Juk žinojo, kad jis čia buvo. Jis *visados* čia buvo. Kaip galėjo pražioplinti?

Reik paskubėt. Traukinys gali atvažiuoti bet kurią akimirką. Jei nenori iš šalčio tirtėti visą kelią namo, kavos nusipirkt reikia tučtuojau. Hm... Tas aparatas. Kažkas su juo negerai. Kelevis papurto galvą. Naktį daug dalykų keistai atrodo.

Šlept-šlept, šlept – šlept. Šlepsėdamas per lašančio vandens prisikaupusias balas kaleivis pasiekė gėrimų automatą. Paprastai jei kažkas iš tolo atrodo keistai, iš arčiau vaizdas susifokusuoja ir pamatai, jog keistumas tik pasirodė. Ne šį sykį. Šis automatas... kodėl jis atrodo lyg gamintas prieš gerus penkis dešimtmečius? Suglumęs kelevis tankiai sumirksėjo, bet vaizdas nepakito. Priešais jį stovėjo griozdiškas ir masyvus, chromuotas prietaisas. Automatas kažkuo priminė tretantį kelevio tėvukų šaldytuvą – tikriausiai panašiu laiku buvo ir gamintas. Griežtos, tiesios linijos puikiai derėjo su aptakiais aparato kampais, išskiliom metalinėm raidėm ir dailiais mygtukais. Deja, daugelis jų nusitrynę, pati mašina gerokai aprūdijusi. Ką šis agregatas čia veikia? Tiek kartų jį matė, niekad iš tiesų neatkreipė

dēmesio... o gal... visgi mato automātā pirmāsyk? Koks skirtumas. Bet kokiū atveju, nepanašu, kad kavos aparatas dirbtų. Gaila.

Apsisukęs eiti atgal keleivis sudrebėjo – šlapias ir apytamsis metro peronas atrodė *labai* šaltas. Ir didelis. Dar didesnis nei buvo prieš tai. Stoties skliautai skendėjo šešėliuose, plytelėmis nuklotas peronas rodės toks ilgas, kad tolumoje pakabintą švieslentę buvo sunku gerai įžiūrėti. Galbūt ir vėl šešėlių žaismo padarinys? Blankiai cirpiančios elektrinės lempos lyg ir šviečia dar silpniau nei anksčiau... Tamsoje daugelis dalykų atrodo didesni nei yra iš tikrųjų.

Tuneliais praūžė galingas vėjo gūsis. Panašu, jog audra lauke įsismarkavo kaip reikiant. Gailiai atsidusęs keleivis susigūžė, keikdamas savo likimą grįžo prie pekiasdešimtųjų stiliumi sumontuoto kavos aparato. Velniai griebtų, jei traukinys dar nepasirodė, reik tikėtis, jog vėluos truputį daugiau nei minutę-dvi. Karšto gėrimo jam žūtbut reikia, antraip sustirs į ožio raga. Nagi, senuk... Parodyk ar dar turi savyje nors kiek garo. Tikraja to žodžio prasme.

Klangt. Keleivio įmesta moneta pranyko mašinos viduriuose.

Tyla. Nieko. Jokios reakcijos. To ir reikėjo tikėtis – galimas daiktas, automatas čia gerus kelis dešimtmečius ir stovėjo, geležinkelio kompanijos nupirktas už grąšius ir niekad dorai nesutvarkytas...

Po šimts. Nu ir velniop.

Susierzinęs keleivis piktai nuspaudė du atsitiktinius aprūdijusius mygtukus ir, nepaisydamas savo paties samprotavimų, į aparatą įmetė dar kelias smulkias monetas. Mašina nė nekrustelėjo. Lyg seniai padvėsusio žvėries karkasas lūdnai sau rūdyjo toliau, negalėdama paprieštarauti ar pasipriešinti nieko nepagrįstai keleivio agresijai. Šis jau ruošėsi traukt atgalios, kai-

Pšššššššššššššššššš.

Miręs žvėris nubudo. Krutėdamas ir šnypšdamas lyg jį išties ištiktų paskutiniai, automatas išleido garo pliūpsnį ir giliu pliurrrrrrrrptelėjimu pripildė apmūsėjusią aštuaniabriaunę storo plastiko stiklinę karštu, tamsiu skystimu. Nustebęs keleivis prisiartinio prie mašinos. Pauostė. Skysčio kvapas priminė kavą. Skysčio spalva priminė kavą. Pasitrynęs suskirdusias plaštakas keleivis ištraukė stiklinę iš mašinos ir pakėlė prie akių. Tiršta, gliti ir aklina juoda masė tingiai sukosi prieš laikrodžio rodyklę. Keleivis įdėmiai įsispokojo į tą lėtą, klampų,

retsykiaais subburbuliuojantį verpetą. Ką galima mąstyti spoksant į kavos paviršių? Kai kam žvelgiant į jį gali kilti asociacijų su tamsiu nakties dangumi, bet tik ne keleiviui. Tik ne dabar. Juk nakties danguje būna žvaigždžių – net jei jos dengiamos storu debesų sluoksniu, tų tolimų kosminių švieselių egzistavimą galima nujauti. Čia – nieko. Tiesiog lėtai besisukanti juoduma, kurios dugne, giliai, giliai, kažkas laukia. Tai nėra agresyvus sutvėrimas, ne... jei stengsiesi nebūti įsiurbtas, jis tau ničnieko nepadarys. Bet jei tik atsipalaiduosi... Akimirksniui paleisi vadžias... taip norėtumsi tiesiog trumpam... tik sekundei... nusimesti visą įtampą ir... kristi...

Švyst! Dudun-dudun-dudun-dudun-dudun...

Blykstelėjimas ir griausmas. Velniava! Au-au-au-au... Keleivis krūptelėjo, kava išsiliejo nuplikydama jo rankas. Ar tai buvo traukinys? Ar keleivis užsnūdo? Negi jo traukinys, *paskutinis traukinys*, ką tik nuvažiavo?! Susinervinęs keleivis apsidairė – stotis tuščia, nieks nepasikeitę. Traukinio nė girdėt, nei matyt. Jis juk turėjęs sustot, negalėjo tiesiog imt ir pravažiuot. Gal prisisapnavo? Reik tikėtis. Keleivis nervingai papūtė nudegintą plaštaką. Na ir skauda, vanduo buvo beveik verdantis. Atatatata... ar nors kas beliko?

Šiek tiek apsiraminęs vyriškis dirstelėjo į stiklinę kurios ką tik vos neišmetė. Juodos, burbuliuojančios kavos buvo likęs tik šlakelis. Na ką, sušilt neišdegs, bet – pala. Keleivis prisimerkė. Stiklinės dugne kažkas baltavo. Cukraus kubelis? Nesąmonė, būtų ištirpęs. Keleivis sumirksėjo, įsižiūrėjo geriau.

Ne. Tai nebuvo cukrus.

Vyras krūptelėjo, stiklinė iškrito jam iš rankų ir nuriedėjo ant bėgių. Keleivis pribėgo prie perono krašto. Nieko nematyti. Tikriausiai įkrito ir paskendo vis besiplečiančioj purvino vandens baloj. Tai, kas buvo stiklinės dugne- ne. Jam pasirodė. Tikriausiai vis dar prisnūdęs.

Apskritos, metaliniais tinklais apgaubtos lempos tyliai spragsėjo. Kiek laiko praėjo? Nepaisydamas, jog jo paltas permirkęs iki siūlo galo, keleivis nervingai į jį susisupo ir greitai žingsniu patraukė atgal prie švieslentės. Ji taip toli. Ir lyg šiek tiek išsiliejus. Atrodo netikroviškai. Kaip nublukęs paveikslukas senoje knygelėje. Keleivis stipriai pasitrynė akis. Susikaupk. Užsnūst negalima. Ryt anksti į darbą. Praėjęs kelioliką riestų, medinių suoliukų ir akmeninių spjaudyklių vyras pagaliau grįžo prie švieslentės. O, kaip gerai. Joje vis dar kažkas parašyta. Vadinasi, paskutinis traukinys dar nenuvažiavo.

Sparčiai žingsniuojant link švieslentės keleivio džiaugsmą pakeitė nuostaba. Vyras jautės suglumęs. Švieslentė veikė, taip... bet joje buvo parašyta kažkas neaiškaus. Krūvos mirgančių skaičių ir simbolių kombinacijos. Tikriausiai monitorius išsiderino dėl lašančio vandens. Bet viena frazė švieslentės viduryje matėsi aiškiai. E-A-T-Y-O- Prakeikimas! Ekranas ėmė dar labiau mirgėti. Paskutinės raidės lyg ir buvo L-F, bet keleivis negalėjo būti tikras. Neaišku ar užrašo apskritai būta.

Eatyo... kažkas-kažkas. Tokio pavadinimo stoties gi išvis nėra. Šalta. Darėsi vis šalčiau. O dabar netgi neaišku ar traukinys dar vėluoja ar jau pravažiavo. Išsitraukęs „Apple“ išmanųjį telefoną keleivis pradėjo ieškoti reikiamo numerio. Taksi, taksi... O, štai kur. Vargu ar per tokią audrą kas greitai atvažiuos; ir tarifas bus milžiniškas. Grįžus namo reiks ieškoti grįnųjų, gal net skolintis iš užsimiegojusių kaimynų. Bet geriau jau tvarkytis su visom tom problemom nei likti šiuose tuneliuose.

Aišku, ryšio nėra. Reik važiuoti viršun. Eskalatorius neveikia... Stoties darbuotojai jau jį išjungė? Galimas daiktas. Lipt, lipt ir dar kartą lipt... Keleivio galvoje probėkšmom šmėkštelėjo mintis, kad jis labai jau giliai po žeme, kodėl? Nes tai metro, žinoma, kas per klausimas. Bet nieko. Tuoj iš tamsių tunelių išsikapanos į...

Dar didesnę tamsą. Eskalatoriaus viršuje tvyrojo *aklina* juoduma. Visos iki vienos lempos buvo išjungtos. Keleivį pasitiko absoliuti tylą. To jis ir bijojo. Stotis užsidariusi. Jis čia likęs vienas. Drebančiomis nuo žvarbos rankomis vyras įjungė savo telefono šviesą. Švieselė visai nedidelė, bet vis geriau negu nieko. Grindis, sienas ir lubas dengia smulkios, tamsios plytelės... bent tiek matosi apie du-tris metrus į priekį. Toliau – prietema, kurioje tikrovė ir iliuzija susilieja, šešėliai įgauna korporinį pavidalą, tikri daiktai – mainosi ir sklaidosi tarsi sudaryti iš bekūnės miglos. Dar toliau priekyje – juoduma. Tarsi peiliu nurėžta. Keleivis jautė, kad kažkas iš tos juodumos spokso į jį didelėmis, nemirksinčiomis akimis. Jausmas vyriškį neramino. Bet jis juk suaugęs žmogus, puikiai žinojo, kad tamsos bijoti nėra ko. Be to, likti čia iki ryto tikrai negalėjo. Kartais gyvenime tenka daryti tai, kas nemalonu. Sunkiai nurijęs seiles keleivis žengė priekin. Aklinos tamsos riba šiek tiek atsitraukė. Vyriškis įsidrąsino. Žengė dar vieną žingsnį. Ir dar vieną.

Plytelėmis dengti apvalėjantys, slogūs koridoriai ilgai nesitęsė. Užlipus antru, jau trumpesniu eskalatoriumi, keleivis pasiekė erdvesnes patalpas, apstatytas požeminėmis kavinėmis ir kioskeliais. Lėtai žingsniuodamas ir stengdamasis už nieko neužkliūti keleivis vieną po kitos nušvietė aplinkui įrengtų kavinių afišas. Blyksinčio mobilaus telefono apšviestoje

prieblandoje visos atrodė gan neįprastai; keleivis jautėsi taip, lyg jas matytų pirmą kartą gyvenime. Nei viena iš aplinkui iškabintų afišų nesidabino spalvingais, rėksmingais užrašais, prie kurių jis buvo įpratęs. Telefono švieselė apšvietė iškilias, chromuotas raides, rodos, ranka pieštus plakatus. Kiekvieną vakarą šioj stoty apsilankydavo, bet niekad nepastebėjo jos išskirtinio *retro* stiliaus. Aišku, jis visad prabėgdavo pro šalį per daug nesidairydamas į supančią aplinką. Tiek daug naujo gali pamatyti retsykliais sulėtindamas tempą ir įsižiūrėdamas. Galimas daiktas, jog daug kas tiesiog liko nepakeista nuo stoties statymo laikų – kad ir kada tai buvo. Išties. Daugybė dalykų šiame mieste yra trūnijantys, merdėjantys... numirti jiems neleidžiama. Apie praeitį stengiamasi negalvoti, bet dabartis, tarsi koks parazitas, nuolat siurbia syvus iš jos yrančio lavono. Senos statybos ligoninės, mokyklos, parduotuvės arba apleidžiamos, arba asimiliuojamos į naujus, neskoningus ir rėksmingus gremėzdus. Gaila. Kad ir aplinkui iškabintos afišos. Nors ir apsilaupiusios, apdulkėjusios, jos buvo puikūs meniniai darbai. Tarkim, ši-

Keleivis krūptelėjo. Jo minties gija nutrūko. Priešais jį kabantis užkandinės plakatas buvo išties puikiai nupieštas. Bet jis jam kėlė nė kiek ne malonius – netgi reiktų sakyti, giliai atgrasius – pojūčius.

Milžiniškos mėsingos lūpos formavo groteskišką šypsena. Lūpos buvo rožinės ir drėgnos; kiekviena jų raukšlėlė meistriškai atidirbta iki menkiausios smulkmenos. Rožinė spalva buvo vos-vos nenatūrali – priminė gumą. Pravirame šypsnyje rikiavosi dvi eilės akinančiai baltų dantų. Jie atrodė nušveisti iki begalėjimo, lyg dantų savininkė būtų desperatiškai stengūsis *kažką* nuo jų nugramdyti – nesustojų net tada, kai to *kažko* nebeliko nė ženklo. Dantis vainikuojančios dantenos buvo mėsingesnės už lūpas ir ryškiai raudonos - kraujo spalvos. Milžiniškame veide trūko nosies, plakato viršuje matėsi tik akys, kažin kodėl horizontaliai nurėžtos prieš pat vyzdžius. Į keleivį spoksojo vien du nepilni baltymai. Nors ne. Mažytės vyzdžių apačios juostelės buvo matyti. Bet nuo to įspūdis ne ką tepagerėjo – tik kilo neramus pojūtis, jog tos akys gali bet kurią sekundę pažvelgti žemyn. Keleivis įsivaizdavo, koks turėtų būti tas žvilgsnis. Jis su juo nenorėjo susidurti niekada gyvenime.

Afiša skelbė kažkokį užrašą, bet vyriškis nesigilino. Netroško čia pasilikti nė sekundės ilgiau, nei reikėjo. Vėl skausmingai pajutęs, koks jis čia vienas, vyriškis paspartino žingsnį ir neatsigręždamas patraukė link stoties išėjimo. Visą laiką jautė, lyg jį stebėtų to veido žvilgsnis. Keleivis nė už ką nebūtų atsisukęs atgalios patikrinti ar taip yra iš tikrųjų. Bet nebesvarbu. Kelio galas. Stoties išėjimas.

Jis užrakintas.

Dvivėrės durys užvertos, jų rankenos apvyniotos sunkia, metaline grandine. Bent tiek matyti pro aprasojusius, stiklinius langelius duryse. Nekokia apsauga nuo plėšikų ar valkatų, bet keleiviui iki laisvės – kaip iki mėnulio. Kas per velnias? Kas galėjo jį taip užrakinti? Ar tai dėl audros? Nesąmonė. O gal... kiek ilgai keleivis buvo užsnūdęs? Ne. Telefonas rodo, jog nuo tada, kai jis nusprendė pasinaudoti kavos aparatu, praėjo tik dešimt minučių. Visiška nesąmonė. Stotis dar apskritai negalėjo būti užsidariusi. Reikia... kažką išsikviesti? Taksi nebepakaks. Reik skambinti policijai... Jei tik būtų kontaktas.

Velniava.

Tekšt. Tekšt. Tekšt.

Pro betono tarpus lubose laša vanduo. Keleivis tankiai sumirksėjo. Jo sunkaus, velniškai daug kainavusio analoginio telefono ekranas šlapias. Vyriškis čia likti negali – nebent nori prarasti paskutinią galimą ryšio priemonę su aplinkiniu pasauliu. Karštligiškai valydamas ekraną keleivis patraukė atgal į apvalainus, tamsiomis plytelėmis iškljuotus koridorius. Ryšys. Kažkur šioj stoty jis juk turėtų būti. Reik tik pagauti.

Vienas posūkis. Kitas posūkis. Šie koridoriai – tarsi kokio žvėries žarnos. Kiek jie gali tęstis? Bet ryšys lyg ir gerėja. Keleivis jau tuoj galės skambinti. Pagaliau išsinešdinti iš šito šlapio, žvarbaus metro.

Keleivis kažką girdi – nėra tikras, kas tai. Vėjo stūgavimas būt negali, garsas silpnesnis, visai kitoks. Tas garsas nesklinda ir iš jo telefono. Regis... regis jo šaltinis už sekančio posūkio. Vyriškis stabtelis, geriau susisupa į savo permirkusį, ledinį paltą. Iš už kampo sklinda blausi šviesa. Jis stotyje visgi ne vienas.

Ne vienas. Ši mintis sustato viską į vietą. Tas garsas... jis keliamas *žmogaus*. Tai juk dejonės. Keleivis sumažina savo telefono švieselės stiprumą. Lėtai, lyg ne savo kojomis pasuka už kampo.

Didelės, mėsingos lūpos supa plačiai prasižiojusią burną. Iki kraujo nušveistos dantenos rėmina dvi eiles dantų – dantų, kurių lyg ir daugiau nei turėtų būti žmogaus burnoje.

Alkanose seilėse tyso tokio pat ryškaus raudonumo liežuvis.

Užkandinės plakatas kažkada tikriausiai angliškai bylojęs „*TREAT YOURSELF*.“ Dabar gi dvi raidės nusitrynusios; užrašas skelbia kiek kitokį pasiūlymą.

Kažkas vėl sudejuoja. Keleivis krūpteli ir pažvelgia žemyn.

Priešais plakatą tamsaus, glitaus skysčio baloje klūpo paltu vilkinti žmogysta. Kaip vyriškis jos iškart nepastebėjo? Kodėl jo akys pirmiausia krypo į tą gigantišką šypsena? Žmogystos veido gerai nesimatė, ant jo krito šešėlis. Bet puikiai matėsi, ką ji darė.

Klūpintis žmogus sukišo dešinę plaštaką sau į burną. Lėtai pasukiojęs ranką sukrūpčiojo ir vėl sudejavo. Iš jo lūpų nutįso tąsaus skysčio srovelė. Kažkas tekstelėjo į balą, kurioje žmogysta klūpėjo. Nedidelis, baltas dalykėlis. Baloje jis buvo ne vienas. Tokių pačių daikčiukų ten jau mėtėsi apie tris dešimtis.

Keleivis nejautė baimės. Kaip užhipnotizuotas jis pakėlė akis į žmogystą, kuri prasižiojo dar plačiau, nei prieš tai. Stebėjo, kaip baloje klūpintis žmogus vėl sukišo plaštaką sau į burną. Bet šįsyk nesustojo. Po truputį jo gargaliuojančioje gerklėje dingo riešas, dilbis, alkūnė... trūkčiojančios žmogystos lūpos nesustodamos siurbė toliau, štai, pradingo ir žastas... petis... ir jis nesustojo. Tęsė toliau. Tęsė toliau.

Keleivis negalėjo atitraukti akių. Jis vis dar nesuvokė, ką mato.

Šliurb. Šliurbt. Šliurbt.

Dalykas, kuris taip neseniai buvo žmogus, pažvelgė į keleivį. Suvokimas tvojo jam visa savo jėga. Be netgi siaubas persmelkęs supratęs, ką mato, neprilygo jausmui, kurį keleivis išskaitė tose nemirksinčiose akyse. Tas jausmas buvo neaprepiamas alkis. Vyriškio kūną nukratė konvulsija.

Jis staigiai krūptelėjo. Vos neišpylė aštuoniabriaunės garuojančios kavos stiklinės savo rankose. Ar jis užsnūdo? Kiek ilgai miegojo? Keleivis papurto galvą. Na ir slogutis. Kuo greičiau jį pamirš, tuo geriau.

- Atleiskite, pone... Jau ilgą laiką užsimerkęs tylite. Ar kartais... neužsnūdote? – švelniai pasiteiravo vyriškio pašnekovo balsas.

Keleivis nervingai gurkstelėjo kavos. Metalų prieskonis. Fu. Stoties kava... Šalia stovinti žmogysta kantriai laukia jo atsakymo. Vyriškis jautės nepatogiai – jis gerai neprisiminė nei kiek laiko su šiuo pašnekovu kalbėjęs, nei kas jis toks yra. Bet dabar klausti kaip ir nemandagu. Lyg per miglą pamena, jog keleiviui nusileidus eskalatoriumi žemyn jis čia, „Senosios Plytinės“ stotelėje, buvęs vienintelis likęs žmogus. Kitus naktinius pakeleivius

tikriausiai atbaidė audra. Abiem laukiant paskutinio traukinio pokalbis prasidėjęs savaime. Apie ką gi jie šnekėjosi..? Ak, tiesa.

- Gali būti, jei užsnūdau – atleiskite, - ne savo balsu pratęsia keleivis, - Tiesiog... ilga diena buvo darbe, suprantate?
- Viskas gerai, nesijaudinkite, - tyliai atitaria skrybėliuota žmogysta, - Laikas vėlyvas. Be to, jūsų darbas tikrai sudėtingas. Ką ten gaminate, sakėt?
- Mimeografus. Negaminu, Dieve padėk – dirbu pardavimų skyriuje.

Pakeleivis šypteli. Šypsniis dingsta jo tvarkingai apkirptuose, balzamu suteptuose ūsuose:

- Taigi. Nežinau kaip jums, bet visa ši nauja technika man tarsi kokie burtai. Bet persiprašau, kad pertraukiau. Jei nebūtų sunku, gal galėtumėte pratęsti savo mintį? Jūsų pasvarstymai man buvo... be galo įdomūs.

Keleivis linktelėjo galva. Jis jau daugmaž atsiminė, apie ką šnekėjo prieš tai. Jautėsi lyg studentas, seminaro metu prisiminęs kelias pastraipas iš namų darbų ir besistveriantis jų kaip skenduolis šiaudo. Metro tuneliu stūgaujantis vėjas lyg ir aprimo; į aukštus stoties skliautus atsimušantis aidas atkartoją keleivio žodžius, kurių įdėmiai klausėsi daugybės čia nesančių žmonių ausys:

- Taip, tamsta. Šis miestas... nežinau, ką apie tai manote Jūs, bet jis man primena parazitą, besimaitinantį syvais iš savo paties lavono. Daugybė dalykų jame yra trūnijantys, medėjantys, bet numirti jiems neleidžiama. Praeitį pamirštama, bet ji visur aplink mus. Senos statybos ligoninės, mokyklos, parduotuvės... geriausiu atveju pritaikomos kokiems naujiems, beveidžiams ofisams, blogiausiu – tiesiog apleidžiamos. Pastipusių žvėrių kaulai betono džiunglėse.

Rėždamas savo trumpą monologą vyriškis jautėsi vis kvailiau ir kvailiau. Bet nieko negalėjo padaryti – kai kuriuos dalykus retsykiais pasakyti būtina, kad ir kaip perdėtai melodramatiškai jie beskambėtų. Čia buvo vienas tų kartų. Nežinia ar iš mandagumo, ar rimtai paveiktas keleivio žodžių, pašnekovas jo išklaušė rimtai. Šypsena iš jo niekuo neišsiskiriančio veido išgaravo it dūmas. Pakeleivis atrodė įsitempęs, nervingas. Žiojosi kažką atsakyti, bet sustabdė save, atsikrenkštė. Adui nuskambėjus per visą stotį keleivis pasijuto dar nejaukiau – kapų tyla. Aplinkui stojusi kapų tyla. Kur dingio vėjo užavimas, lietaus barbenimas? Pašnekovas dar kartą kostelėjo ir prabilo – buvo akivaizdu, jog tai, ką norėjo sakyti pirmiausia, taip ir liko neištarta.

- Tamsta labai pesimistiškas. Bet tamsta teisingas. Iš dalies. Galbūt. Atleiskit, kad taip pinasi liežuvis – sunku sudėliot mintis.
- Nieko tokio, viskas suprantama, - numoja ranka keleivis, - jūs irgi juk pavargęs.
- Ar jums... yra tekę lankytis vienoje iš apleistų šio miesto vietų? Tikrai apleistų? *Visai* apleistų? – sušnabžda pašnekovas. Jo apsiblausę akiniai storais stiklais visiškai dengia akis, balzamuoti ūsai slepia burną, skrybėlė meta šešėlį ant likusio veido. Žmogystos išvaizda... ūsai, skrybėlė, nusidėvėjęs, bet vis dar gerai prižiūrimas frocinis lietpaltis... Metalu kaustytas lagaminas, pūpsintis šalia... Taigi. Išvaizda visiškai tipiška. Tokia, kaip ir daugelio gatvėje sutinkamų žmonių. Netgi pernelyg tipiška. Keleivis papurto galvą. Reik palaikyt pokalbį, vėl nenusmigti.
- Ne, - atitaria vyriškis, - neteko. Nors pala – gal? Ne, visgi ne. Iš tolo dažnai pamatau, bet kam man ten eiti? Vien šiukšlės ir benamiai. Dar ir susižeist galima. *Kam* man ten eiti?
- Dėl įdomumo, tikriausiai. Teko girdėti, jog pastaruoju metu tą daryti mėgsta vaikai, jaunimas... Vadina kažkokiu užsieniniu terminu... Niekaip neprisimenu kaip tiksliai...

Keleivio pakaušis nudiegia tarsi bado mas daugybės aštrių adatų. Jausmas toks, lyg keleivis bandytų prisiminti kažką iš labai, labai senų laikų – gal net iš praeito gyvenimo.

- „*Urban... exploring*“, - išsunkia vyriškis, - Miestų tyrinėjimas.
- Taip... – sušnabžda pašnekovas. Jo balsas vos girdimas, - Tyrinėjimas. Mūsų tėvai ir seneliai tyrinėjo Amazonės džiungles, ledines Arkties platybes. Kas beliko mūsų vaikams? Atrodo, tyrinėti nebeliko ko, tamsta.

Pašnekovas nutyla. Neatrodo, kad dar ką nors pridurtų.

- Bet... jūs su tuo nesutinkate? – bando pratęsti pokalbį keleivis. Jei rimtai, jo ne itin domina ką tas gunktelėjęs, skrybėlėtas žmogelis nori paporinti. Bet tylą – nepakeliama.
- Galite ir taip pasakyti, - nei iš šio, nei iš to sukikena žmogysta. Jo juokas neskamba nuoširdžiai. – Kaip gali tyrinėti kažką, kas pažįstama? Ką matai kiekvieną dieną? Bent taip maniau, kol pats to nepabandžiau. Taigi. Daugybę kartų man teko praeiti pro seniai nebeveikiantį kalėjimą – pastatų kompleksas tebestovi, jį supa tvora su spygliuota viela, bet tvora ištrupėjusi, o valdžia apie visą teritoriją seniai pamiršusi – žinot, kaip pas mus būna, pats apie tai kalbėjote.

Keleivis linkteli galvą.

- Tai va, tamsta. Vieną kartą eidamas pro šalį tiesiog ėmiau ir pro tvoros plyšį įslinkau vidun. Kodėl? Pats nežinau. Tiesiog norėjau padaryt kažką, ko daryti visiškai nėra prasmės. Mes visi – įpročių vergai. Kožną dieną darome tą patį, valgome tą patį. O jei kada imtumėm ir pasielgtumėm visai neįprastai? Ar nuo to mūsų pasaulis pasikeistų?
- Ar pasikeitė jūsiškis? – paklausė keleivis, - Ką gi ten tokio patyrėte?
- Ką patyriau? Visiškai nieko. Apleisti pastatai, šiukšlės ir tiek. Sena įranga. Seni plakatai. Sudužęs stiklas, vanduo, tamsiais lašais varvantis žemyn. Viskas, ko tokioje vietoje galima tikėtis. Absoliučiai pažįstami dalykai. Bet kartu ir... nelabai. Kuo ilgiau ten buvau, tuo mane labiau kankino keistas jausmas. „*Exploring*“, sakėte, tyrinėjimai. Labai tinkamas pavadinimas, tamsta. Mane apnikęs jausmas... jaučiausi, lyg mano darbas, šeima, visas gyvenimas darytųsi vis mažiau ir mažiau tikri. Nes jie visiškai nesiderino su mane supančia aplinka, suprantate, aplinka, kuri, kad ir pažįstama, priklausė visai kitam, seniai pranykusiam pasauliui... Jei ta aplinka yra tikra, o joje esu aš – kaipgi gali būti tikras tas pasaulis, kurį palikau už tvoros? Galbūt jei žengčiau atgalios pakliūčiau kažkur visiškai kitur?

Pašnekovas dar kartelį nusijuokė. Jo juokas priminė spragsinčias žarijas.

- Žinot, juokinga, bet ta patirtis privertė susimąstyti ir apie save. *Terra incognita*, pažįstama, bet kartu ir...

Skrybėlėtoji žmogysta savo minties nebaigė. Perone vėl stojo spengianti tylą. Keleiviui darosi neįauku. Nežinia kodėl, bet pašnekovo istorija vyriškiui kažkuo priminė ką tik sapnuotą slogutį – bjaurų košmarą, kurio prisiminti jis tikrai nenorėjo. Visgi pamiršt taip pat nebegalėjo. O šie jo naktinio pašnekovo pasakyti dalykai... Tas akiniuotas tipas atrodė gan daug apie šį miestą žinantis. Atsikrenkštęs keleivis sukaupė drąsą ir paklausė klausimo, į kurį ne visai norėjo sužinoti atsakymą: balzamuotus ūsus dėvintis ponas daug išmano. Galbūt ką nors galėtų papasakoti ir apie šią metro liniją? Galgi joje esama apleistų stočių – panašių į tą jo minėtą kalėjimą? Na, žinote – apleistų?

Keleivis nuoširdžiai tikėjosi, kad atsakymas bus neigiamas. Bet tuo pačiu ir bijojo. Nes dar prieš paklausdamas suprato atsakymą žinąs pats.

- Taip, panašių dalykų esama. Visai netoli šios vietos, beje – keista, kad pats šios istorijos nesate girdėjęs; o juk sakėte, jog nuolatos pro čia važinėjate. Prieš... penkias dešimtis metų netoli čia būta vienos pagrindinių metro stočių visame mieste. Na, pats galite įsivaizduoti: kavinės, kioskeliai. Nenutrūkstami žmonių srautai. Daugybė to

meto madingiausių gėrimų bei užkandžių automatų. Ta metro atšaka vėliau buvo užmūryta.

Virš keleivio galvos zvimbiančiomis lempomis tekėjo tamsus lietaus vanduo. Lempos spragsėjo.

- Ar nežinau jokių neįprastų, su ta stotimi susijusių dalykų? Keista kad paklausėt, - tęsė pašnekovas. Keleivis neprisiminė nieko panašaus klausęs.
- Tikrai taip, - palinkėjo galva akinuočius. Jo veido bruožai po ūsais ir akiniais atrodė kažkokie... išblukę. – Buvo kilęs skandalas – kurį laiką tunelių darbuotojai girdėję iš užmūrytos stoties sklindančius garsus. Manyta, kad jie ten atsitiktinai užmūriję žmogų. Metro vadovybė praardė skylę, išsiuntė kelis darbininkus patikrinti. Jie taip ir negrįžę. Praėjus dienai, kitai – vis dar jokių žinių. Stotis užmūryta vėl. Daugelis apie tai rašiusių laikraščių leidimų sunaikinta. Žmonės linkę tokius dalykus pamiršti. Tunelių darbuotojai iki šiol stengiasi prie tos vietos nesiartinti.

Pamatęs nubalusį keleivio veidą pašnekovas plačiai nusišypsojo. Jo akinančiai baltais dantimis tekėjo seilės.

- Cha. O jūs tikrai išsigandot. Atleiskite, persiprašau. Visa tai – nesąmonė, tik šiaip juokavau. Nenorėjau išgąsdinti iš tikrųjų. Po to, kai stotis buvo užmūryta, nieko panašaus neįvyko.
- Bet... kodėl ją apskritai reikėjo užmūryti? – dusliai paklausė keleivis. Jo pašnekovas nusišypsojo dar plačiau. Kiek jis turi dantų? Tikrai daugiau nei priderėtų.
- Daug kalbėjau, gerklė išdžiūvo. Gal galėtumėte ir man atnešti kavos? – rodos, neišgirdęs keleivio klausimo pasiteiravo šis. – Pats nueičiau, bet kamuoja reumatas – sunku vaikščiot. Ši drėgmė irgi nė kiek nepadeda.

Tai ištaręs pašnekovas ištiesė keleiviui pirštinėtą ranką. Joje buvo keli smulkūs pinigėliai. Du kartus giliai įkvėpęs vyriškis juos paėmė ir linktelėjo. Viskas gerai. Jam tik pasirodė. To slogučio padariniai, ne kitaip. Nueis paimt pašnekovui kavos, dar paplepės apie šį ir apie tą, sulauks traukinio ir neilgai trukus bus namie. Taip mąstydamas jis patraukė atgal prie chromuoto kavos automato. Pusiaukelėje grįžtelėjo atgal – prie lagamino parimusi žmogysta nejudėdama į jį spoksojo. Tolumoje ji atrodė dar labiau išblukusi, visai netikroviška – tarsi pageltusi, nusitrynusi nuotrauka. Sunkiai nurijęs seiles keleivis pasitrynė akis ir nužingsniavo toliau. Apytamsiame perono gale priešais jį stovėjo penkių dešimčių metų senumo prietaisais – toks, kokį ir atsiminė. Penkių dešimčių. Penkių dešimčių...

Aparatas šnypštė ir drebėjo niekieno nepaliestas. Iš jo veržėsi garas. Visa tai vyko absoliučioje, spengiančioje tyloje. Keleivis nesustojo. Toliau ėjo link mašinos – svirduliavo it miegodamas. Iš mechaninio padaro gelmių tęsėsi tamsaus, glitaus skysčio srovė. Keleivio dantenos dilgsėjo iš skausmo. Piurpt – bent jau toks turėjo būti garsas jei garsas vis dar būtų egzistavęs. kažkas, kas blokavo aparato vamzdžius, tąsaus juodo skystimo buvo išstumtas lauk. Nedidelis, baltas daikčiukas. Krūminis dantis. Mašina sudrebėjo. Tuomet išvėmė dar vieną. Ir dar vieną. Keleiviui sukosi galva. Metalu skonis jo burnoje vis stiprėjo. Liežuviu bandė užčiuopti kažką, ko jau nebebuvo. Liko tik skausmas. Ir tuštuma. Keleivis kaip per miglą nusibraukė veidą ranka. Ant jos liko tąsus, juodas dryžis. Mašina drebėjo toliau, su nauju pliurptelėjimu išvemdama dar vieną dantį. Ir dar vieną. Ir dar vieną.

Keleiviui buvo bloga. Taip labai bloga. Jis nebesuvokė, kas vyksta, žinojo tik tiek, kad jam reikėjo pagalbos. Apsisukęs bėgo atgalios – kad ir koks įtartinas tas skrybėliuotas tipas bebūtų, galbūt jis žinos, kas vyriškiui darosi.

Deja, akiniuočio nebebuvo likę nei kvapo. Netoli bėgių stovėjo vien jo paliktas, metalu kaustytas lagaminas. Keleivis apsižvalgė – jo pašnekovo niekur nebebuvo matyti.

Keisčiausia, jog jis ir negalėjo toli nubėgti – keleivis nosisukęs buvo visai neilgai. Be to... kas tiesiog dingsta palikęs savo krovinį?

Tas lagaminas. Jis buvo gan didelis – bet ne milžiniškas. Kaustytas aprūdijusiu metalu, aptrauktas nusitrynusia rusva oda. Keleivio dantenos dilgsėjo vis labiau. Jis stengėsi apie tai negalvoti. Kur dingo jo pašnekovas? Jis juk *ką tik* čia buvo. Negalėjo spėti toli nueiti.

Lagaminas krustelėjo. kažkas jo viduje subruzdėjo. kažkas didelio. kažkas sunkaus.

Keleivis nustėro. Taip, lagaminas didelis... bet neypatingai. Net stambesnę šunį būtų sunku į jį sutalpinti. Be to... iki šiol krepšys juk nejudėjo.

Pašnekovo krovinyje stovėjo paliktas šalia linijos, skiriančios peroną nuo bėgių. Vyriškiui tereikėjo apsisukti ir nueiti – važiuot eskalatoriumi į viršų, prašyt stoties darbuotojų pagalbos. Bet jis to nepadarė. Jautė, kad nieko viršuje nerastų, bet svarbiausia – negalėjo visko taip palikti. Privalėjo patikrinti.

Lėtai priėjęs prie lagamino vyriškis jį pravėrė – ir pažvelgė vidun.

Keleivis bėgo tolyn – kuo toliau nuo perono, nuo lagamino bei to, kas jame buvo. Suvokė atsidūręs ant bėgių tik tuomet, kai paskutiniai šviesos likučiai aplink jį užleido vietą visiškai tamsai. Keleivis bėgo metro tuneliu. Bet jam jau buvo tas pats – vyriškis tiesiog norėjo atsidurti kuo toliau nuo tos vietos, nuo to- nuo to, ką jis pamatė pravėręs lagaminą. Vien apie tai pagalvojus susuko skrandį. Keleivis nurijo sukilusią rūgštį kartu su krauju (jei tai buvo kraujas), bet bėgti nesustojo. Širdis daužės kaip pašėlus, vyriškį mušė prakaitas, jam trūko oro. Sulėtėti negalėjo. Jautė didžiules, nemirksinčias akis, spoksančias jam į pakaušį. Keleivis užsimerkė. Nieks nepasikeitė – aplink jį tvyranti tamsa buvo ištis aklina. Vyriškis bandė nuvyti mintis nuo to, ką pamatė ir ką sunkiai galėjo (ar norėjo) apsaityti žodžiais. Paknopstom bėgdamas į priekį, kliūdamas už masyvių metalo bėgių bei taškydamas nuo lašančio vandens susidariusias balas keleivis bandė įsivaizduoti, kas jį supa. Dažnas keleivis važiuodamas metro traukiniu retai kada pasidairo pro langą – juk už jo, tikrąja to žodžio prasme, nėra nieko. Langų galėtų apskritai nebūti. Visgi jie vagonuose būtinai įtaisomi. Galbūt siekiant didesnio komforto – nieks nemėgsta jaustis uždarytas akliname, cilindriname karste. Kita vertus, jei kartais pažvelgiate pro juos, pamatote, jog retsykais aklinoje tunelių sienose kažkas šmėkšteli. Nedidelės, apšviestos durys. Metro darbuotojų patalpos iš kurių tikriausiai veda mažesni, nematomi tuneliai – velniai žino kur. Karštligiškai bėgdamas keleivis bandė įsivaizduoti, ką tuose kambarėliuose rastų. Į galvą atėjo paprastas, bet labai ryškus vaizdinys. Nedidelė patalpa, primenanti valytojo sandėliuką. Keli apdulkėję prietaisai, telefonas, įtaisytas sienoje. Sutręšęs rašomasis stalas, ant jo – krūva papilkėjusių žurnalų. Vyriškis įsivaizdavo, kaip vieną jų atsiverčia. Viduje – planai, diagramos. Statybų planai. Keleivis praverčia kelis puslapius. Dabar gi – išblukusios fotografijos. Daugybė jų. Žmonės peronuose, požeminėse krautuvėlėse, kavinėse. Žmonės neturi veidų. Keleivį nupurto šaltis, jis bando mintis nuginti kur nors kitur. O galbūt... galbūt už tų durelių - visai ne darbuotojų patalpos? Galbūt durys veda link atsarginių išėjimų? Mažas vilties spindulėlis iškart išblėso – šioje tamsoje rasti tokias duris bet koku atveju nėra šansų. O pasišviesti jis visai neturi kuo. Iš kur vyriškis galėjo žinoti, jog jam kada pravers vienas iš griozdiškų, užsieninėmis baterijomis varomų žibintuvėlių.

Toli priekyje kažkas ryškėjo. Blausi švieselė. Keleivis beveik pasiekė sekančią metro stotį. Bet ne. Švieselė... ji visai ne blausi. Tai – ryški, koncentruota šviesa. Traukinio žibintų šviesa. Negalėdamas patikėti savo sėkme vyriškis išniro iš tunelio – priešais jį atsivėrusioje stotyje ištis stovėjo traukinys. Tamsus traukinio mašinisto siluetas mojo jam lipti nuo bėgių. Sukaupęs paskutines savo jėgas keleivis geležinėmis kopėtelėmis užsiropštė į peroną. Stotyje

švilpavo vėjas. Nuo akmeninių lubų lašėjo tamsus vanduo. Metaliniais tinklais aptrauktos lempos tyliai zvimbė. Keleivis nekreipė į visą tai dėmesio – kaip ir į laiptų viršuje tvyrančią tamsą, eilę akmeninių spjauklyčių ar tolimiausiame perono gale stovintį išblukusį lagaminą. Jis išoko į palaimingą vagone tvyrančią šviesą ir susmuko ant medinių grindų. Durs už vyriškio nugaros užsivėrė. Paskutinis nakties traukinys nudundėjo tolyn.

Vagonas nušviestas jaukia, geltonų elektrinių lempų šviesa. Kiti keleiviai nustebe žiūri į padususį ir gerokai išsipurvinusį vyriškį. Praėjus kelioms akimirkoms kukliu, pilku sijonu dėvinti jauna moteris paduoda keleiviui ranką ir padeda atsistoti. Šis jai iš širdies padėkoja ir susmunka ant dailiai išraityto, medinio suolelio. Bandydamas atgauti kvapą apsižvalgo aplinkui: vagone sėdi ir stoviniuoja apie tuzinas įvairiausio plauko žmonių. Dvi telefonistės (viena iš jų – keleiviui ranką ištiesusi mergina) kuždasi tarpusavyje, akivaizdžiai jį aptarinėdamos. Jų skrybėlaitės ir languoti švarkeliai nėra brangūs, bet vienas su kitu suderinti taip gerai, jog tas faktas vargiai pasistebimas. Kitoje vagono pusėje keli vaikinukai tingiai rūko papirosus. Jų rankos, veidai – purvini ir sustirę. Tikriausiai grįžta namo iš darbo kuriame nors miesto fabrike. Priešais juos ant suoliuko miega benamis. Užsiklojęs plonyčiu sulopytu paltu, veidą prisidengęs aplamdyta skrybėle alkoholiu dvelkiantis vyras knarkia net pasišvilpaudamas. Kitame vagono gale veidą po nosinaite slepia madingai apsirengusi dama. Šalia moters drybsantis vyrukas su gausiai riebalais sulaižytais plaukais bei odine striuke akivaizdžiai bando ją merginti. Visą tai stebėdamas keleivis atsidūsta. Jis pagaliau jaučiasi saugus. Pagaliau jaučiasi *namie*.

Šalia jo ant suoliuko sėdintis žmogus kosteli. Tai – stambus ponas, dėvintis tvido kostiumą ir priderintą plokščią skrybėlę. Jis mandagiai pasiteirauja ar keleiviui viskas gerai. Keleivis nusišypso ir patikina, jog tikrai taip. Abu vyrai gan greitai išsineka. Stambusis ponas – brangaus restorano virėjas. Jo restoranas, pasirodo, yra visai netoli mimeografus gaminančios įmonės, kurioje dirba keleivis; puikus sutapimas – pats keleivis apie tą maitinimo įstaigą nežinojęs, o vat dabar pietų pertraukų metu turės progą užsukt ir pasigardžiuot maistu, kuris, tikėkimės, geresnis už firmos valgykloje siūlomą brudą. Traukiniui dundant juodais tuneliais kalba pakrypsta apie orą – abu vyriškiai tikisi, kad lyti greit nustos, nes juk kiek gi galima. Visgi virėjas ne taip peršlapęs kaip keleivis. Šis tą pastebi ir prisimena šianakt pametęs skėtį. Virėjui pasiteiravus, kaip gi tai įvyko, keleivis susimąsto. Nustoja viena į kitą trinti rankas – vagone pakankamai šilta – ir atsilošęs ima pasakoti apie savo keistą nutikimą pakeliui į „Senosios Plytinės“ stotį. Jaučia, kaip atsiminimai slysta pro pirštus tarsi tekantis vanduo –

jei greit neišreikš jų žodžiais, gali ir visai nebeatgaminti. Koją ant kojos susikėlęs virėjas atidžiai vyriškio klausosi.

Keleivis – ofiso darbuotojas. Jo firma gamina... mimeografus, taip. Paprastai kiekvieną vakarą namo grįžta ankstyvesniu traukiniu, bet ši diena ypatinga. Šiandien firma turėjo ypač daug užsakymų – ir tai nesikeis dar savaitę. Keleivis pasisiūlė likti viršvalandžių ir iš darbo išėjo visai vėlai – jau miestą užklupus tai nelemtai audrai. Palikęs ofisą skėtį vis dar turėjo, tad kur galėjo pamesti? Na, prisimena, jog ieškant tramvajaus stotelės jam nutiko kažkas keista.

Keleivis nepajunta, kaip įdėmiai į jį įsispokso virėjas. Bei visi kiti vagone esantys žmonės. Išsiblaškęs vyriškis pasakoja toliau.

Taigi. Tas keistas dalykas... Ieškodamas reikiamos metro stotelės keleivis buvęs labai pavargęs – ir labai mieguistas. O dar lietus, tamsa, visa ta drėgmė... Tikriausiai užsimiegojęs – ar išsiblaškęs – kažkur padarė netinkamą posūkį. Nes tik nusileidęs, atrodo, pažįstamais, link stotelės vedančiais laiptais jis suvokė, kad kažkas negerai. Lempos koridoriuje neveikė. Pasišvietęs savo... telefonu... keleivis išvydo, jog sienos – aptrūnijusios, išpieštos... grafičiais. Kas keisčiausia, paėjus vos kelis žingsnius priekin jis atsimušė į aklavietę. Akivaizdžiai atsidūrė ne ten, kur reikia. Susierzinęs pasitikrino laikrodį, pamatė, kad paskutinis traukinys jau greit atvažiuos. Keleivis paskubom išsinešdino iš ten, kad ir kur buvo nusileidęs – atgal į lietaus pliekiamas verslo rajono gatves. Jos atrodė... kažkokios kitokios nei paprastai. Hm. Iki šiol apie tai nepagalvojo. Grįžus viršun miestas atrodė... nešvaresnis. Tuštesnis. Labiau apsilaupęs, nei paprastai. Gal taip atrodė dėl liūtis? O tuomet-

Va. Būtent. Dabar prisiminė. Tuomet skėtį ir pametė. Didžiulis vėjo šuoras jį išplėšė iš rankų, nunešė velniai žino kur, o ledinis lietus išsyk keleivį išmaudė. Įniršęs vyriškis sukiojos aplink, ieškojo, bet nieko nepešė – išskyrus tai, jog jautės dar prasčiau ir jam susisuko galva. Priekyje pamatė žiburėlį. Jo stotelė – ta, kurios reikia. Visiškai šalia. Prisiminęs, kiek jam mažai liko laiko, vyriškis pasileido laiptais žemyn, į nieką nesidairydamas nusileido iki metro perono, o ten...

Kas ten? Kas įvyko toliau? Virėjas buvo be galo susidomėjęs. Bandydamas prisiminti keleivis giliai įkvėpė, nuleido galvą ir pastebėjo, jog jo klausydamasis virėjas visąlaik sukiojęs ant savo dešinės plaštakos buvusį žiedą – sunkų, auksinį žiedą. *Keleivio vestuvinį žiedą.*

Vyriškis suakmenėjo. Švelni, geltona šviesa lyg išsiurbta dingo iš vagono. Jį apšvietė tik silpna, spragsinti, šleikščiai žalsva lempelė. Galbūt dėl jos virėjo ranka dabar atrodė praradusi visą gyvastį Bet... kodėl ji nebejuda? Keleivis pakėlė akis.

Virėjas neturėjo veido. Priešais keleivį sėdėjo apdulkėjusių, senovišku tvido kostiumu aprengtas manekenas. Vyriškis pašoko nuo suolo – vagonas, kuriame sėdėjo buvo tamsus, svetimas, nepažįstamas. Atrodė, lyg nenaudotas daugybę metų – o gal dešimtmečių. Ir kodėl aplink buvo sustatyti tie manekentai? Gal tuzinas jų – visi aprengti penkiasdešimtųjų rūbais. Glotnūs, neegzistuojantys pilkų figūrų veidai, rodės, buvo atgręžti tiesiai į jį. Keleivį nupurtė šaltis. Nesąmoningai vėl pabandė pasitrinti rankas – bet suprato, jog negali. kažko trūksta.

Tuomet atėjo suvokimas. Tuščios keleivio dantenos dilgsėjo kaip išprotėjusios, o jis labai lėtai pasuko galvą link savo dešinės rankos.

Traukiniui dardant pirmyn prie dešinio keleivio šono suposi vien tuščia jo palto rankovė.

Keleivis nerėkė, nepanikavo, nepuolė bėgti. Nusitraukęs nuo balzganoje švieselėje klaikiai atrodančio manekeno savo vestuvinį žiedą jis lėtai patraukė vagonais tolyn – į traukinio galą. Nagi, žmogau. Visa tai – tik sapnas. Tik bjaurus, šlykštus sapnas. Nekreipk dėmesio į skausmą, jis netikras. Ir neprisimink lagamino turinio. Jokių būdu negalvok apie lagamino turinį.

Kituose vagonuose taip pat buvo pristatyta manekenių. Vieni jų sėdėjo ant suolų, kiti – „laikėsi“ turėklų, pro langus žvelgė į absoliučią tunelių juodumą. Akies krašteliu buvo galima matyti, kad už langų matėsi ne vien tamsa, o ir *kai kas* daugiau – bet keleivis stengėsi į tai nežiūrėti. Jis užtikrintai žygiavo pirmyn. Atrodo, ištisą amžinybę. Kiek gi gali būti tų vagonų?

Galų gale pasiekė tikslą. Paskutinis. Sukaupęs jėgas viena ranka atplėšė metalines, slankomas duris. Priešais jį matėsi milžinišku greičiu besimainantys bėgiai. Traukinys vis greičiau ir greičiau dundėjo link savo nežinomo tikslo. Keleivis pažvelgė žemyn – mirtis. Nieko daugiau. Pats tas pabusti iš sapno.

- Pasilik. – sugergždė balsas jam už nugaros. Tai nebuvo žmogaus balsas, - Prašau. Pasilik. Prašau.

Keleivis neatsisuko. Tiesiog užsimerkė – ir žengė pirmyn.

- Mano vardas – Frederikas Bunsas. Dirbu 3D spausdintuvų gamykloje. Dabar – 2016 metai. Mano vardas – Frederikas Bunsas. Dirbu 3D spausdintuvų gamykloje. Dabar – 2016 metai. Mano vardas...

Tramvajaus vagone užsimiegojęs drybsojo tik vienas žmogus – jaunas, seniai neskusta barzda apšepęs narkomanas. Vėlus metas, klaidus oras – nieko keista, kad daugiau žmonių nevažiuoja. Jam tai patiko. Būti vagone vienam. Bent jau taip atrodė. Neilgai trukus po to, kai privatumu džiaugdamasis narkomanėlis įsikišo ranką į treningines kelnes ir ėmė save tenkinti, tiesiai prie jį nežinia iš kur atsirado purvinas, šlapiu paltu vilkintis tipas. Gal jis visą laiką buvo vagone? Gal narkomanas tik dabar atkreipė į jį dėmesį – dabar, kai neaiškus tipelis pradėjo kaip užsuktas kartoti tą nepakeliamą tiradą?

- Mano vardas – Frederikas Bunsas. Dirbu 3D spausdintuvų gamykloje. Dabar – 2016 metai. Mano vardas – Frederikas Bunsas. Dirbu-
- Užsikišk! Užsikišk, tu sušiktas daune! – užstaugė narkomanas. Tiesa ta, jog jis buvo išsigandęs.

Lyg tik dabar suvokęs, kad jau be galo ilgai kartoja tą pačią frazę, keleivis susiėmė už burnos. Prisispaudė prie lango stiklo – tramvajus važiuo lietaus pliekiamomis miesto gatvėmis. Jos buvo tamsios ir nešvarios – bet pažįstamos. Vyriškis karštligiškai pasičiupinėjo sau už rankos, priekinių dantų. Maudžia, labai maudžia, bet viskas – savo vietose. Keleivis palaimingai atsiduso ir užsimerkė. Jis taip nori miego.

- Kas čia dedasi? Girdėjau šūksnius. Kažkokios problemos? Prašau parodyti bilietus.

Pramerkęs akis keleivis pamatė, jog į vagoną atėjęs pagyvenęs bilietų kontrolierius. Priešais jį sėdintis išsitaręs narkomanas panikavo:

- Šūksniai, *Fuck*, jo, bičas, šaukiau - šitas daunas iš nežinia kur atsirado ir pradėjo varyti: „Mano vardas toks ir toks, dabar tie ir tie metai...“ Nu kaip nesveikas kažkoks, nežinau, eina šikt kaip-
- Prašau. Patylėkit.

Narkomanas užsičiaupė. Kontrolierius priėjo prie keleivio ir tiriama jį nužvelgė:

- Jūsų bilietas.
- Neturiu.
- Kurioje stotelėje įsėdote?

- Nežinau.
- Kaip tai nežinote? Prašau, pamėginkite atsakyti. Kokioje stotelėje įsėdote?

Keleivis įtempė atmintį. Kokioje stotelėje paprastai įsėda? Kažkodėl sunku prisimint. Bet gerai pamena kitą pavadinimą:

- „Senosios... Plytinės.“

Kontrolierius atsiduso:

- Tokios stotelės nėra.
- Ką? – keleiviui darosi vis sunkiau susigaudyti. Kontrolierius tik papurto galvą:
- Prašau – galit papasakoti, kada įlipote į traukinį? *Kaip* įlipote? Sakėt, kad nežinot – bet gal prisimenat nors kažką? Tai tikrai svarbu, patikėkit.

Vyriškiui darėsi nejauku. Jis sunkiai nurijo seiles:

- Kad... tikrai nieko neprisimenu. Buvau užsnūdęs. Sapnavau... keistą sapną.
- Nupasakokit sapną.
- Ką? – nesuprato keleivis.
- Nupasakokit savo sapną, –kantriai atsakė žilstelėjęs kontrolierius, - labai prašau.

Pats nežinodamas kodėl – juk visa tai tik kažkokie kliedesiai – keleivis lėtai pradėjo pasakoti. Pasakojo viską – nieko nepraleisdamas. Jautė, kaip tai turėjo kvailai skambėti, bet abu vyrai vagone jo klausėsi įdėmiai – narkomano akys vis plėtėsi iš baimės (panašu, jog jis buvo nuo kažko apsvaigęs), o bilietų tikrintojo... na, neatrodė, kad jis būtų nusteбęs.

Keleiviui baigus narkomanas pradėjo murmėti „Juk sakiau – trenktas, stogelis nuvažiavęs bičiukui, *for fuck's sake*.“, bet kontrolierius nekreipė į jį dėmesio. Kurį laiką patylėjęs tyliai pratarė:

- Dėl bilieto... Nieko tokio, kad neturite. Tiesiog kitą sykį pasistenkite pataikyti į reikiamą stotelę. Išvengsite nemalonumų.
- Palaukit – jūs manim... tikite? Ar jūs kažką žinote? Apie miesto metro tuneliuose esančią užmūrytą stotį? Joje yra kažkas nutikę, argi ne – kažkas negero? – net springdamas teiravosi keleivis. Kontrolierius kilstelėjo antakį:
- Pone Frederikai... jūs vis dar užsimiegojęs. Antraip prisimintumėt. Mūsų miestas metro sistemos neturi. Niekad neturėjo. Penktam dešimtmety buvo kuriami planai, taip... Sekant kitų didžiųjų miestų pavyzdžiu. Buvo sudaryti paskaičiavimai, nubrėžti

brėžiniai – keliose vietose net pradėti kasti tuneliai. Mano tėvas rodė propagandines iliustracijas – planuotas prašmatnus metro būtų buvus viso miesto pažiba. Bet praėjus pusei metų nuo projekto pradžios krito režimas, šalyje prasidėjo persitvarkymai – pats žinote. Ekonominė recesija krito kaip reikiant ir visų planų buvo atsisakyta – visam laikui. Vienas dalinai iškastas tunelis buvo integruotas į tramvajaus linijas – tiesą sakant, šis traukinys kuriame dabar esame nedidele atkarpa tuo tuneliu ir pravažiuoja. Netoli jūsų darbo, berods. Spėju, jog pasimetęs per audrą užsukote į apleistą nebaigtos metro stoties prieangį – savaimė aišku, apsisukęs išėjote, nes ten nieko nėra – pati stotis niekada nebuvo iškasta. Viskas telikę planų stovyje.

- Bet... aš vėliau... atsidūriau metro... – sukuždėjo keleivis.
- Tikriausiai pametęs skėtį vėl sugrįžote į tą patį prieangį, - ramiai paaiškino kontrolierius.
- Jūs juk sakėte, kad jis niekur neveda! Jog stotis nebuvo iškasta!

Kontrolierius šyptelėjo:

- Pamirškite. Tokie dalykai retsykiais pasitaiko. Dirbau konduktoriumi – paskui kontrolieriumi – jau gan daug metų. Mes visi išmokę toje kelio atkarpoje elgtis atsargiau. Kažkas blogesnio nutinka labai retais atvejais.
- Kas?! Kas blogesnio nutinka?!
- Kaip jau sakiau – nieko. Pamirškit. Ir dėl Dievo meilės, grįžęs namo kuo greičiau eikite miegoti – jūs atrodot velnioniškai išsekę.

Tai taręs kontrolierius linktelėjo ir pasišalino iš vagono. Keleivis Frederikas jautės pasimetęs. Išsitraukęs mobilųjį telefoną suspaudė viršininkui žinutę, jog jaučiasi labai prastai ir ryt į darbą tikrai neis. Jei nori, tegul atleidžia – jam laisvadienio žūtbuti reik. Dar nebaigęs rašyti pranešimo keleivis pradėjo klimpti į palaimingą snūduriavimo būseną. Kontrolierius teisingai – reik tiesiog pamiršt. Su ta mintimi keleivis užmigo ir neprabudo iki pat reikiamos stotelės. Kaip keista – viešajame transporte gali miegoti lyg užmuštas, bet prieš savo stotelę būtinai prabusi. Išlipęs iš traukinio jis greitai žingsniu patraukė namo. Vagone liko narkomanas – vienas ir išsigandęs.

Kaip tikriausiai jau suprantate, tas narkomanas buvau aš, - gurkštelėdamas savo gėrimo istoriją užbaigė pasakotojas. Bare sėdintys jo klausytojai sušurmuliavo.

- *Bull-shit*, - kostelėjo vienas iš jų, - Tas „ponas Frederikas“ tikrai taip detaliai visko nepapasakojo. Iš kur gali žinot, ką jis mąstė, kaip jautėsi ir panašiai? Nu sakiau ir sakysiu – tavo profesijos žmonės viską linkę perspausti.
- Galbūt, - linktelėjo pasakotojas, - galbūt kažkiek pridėjau ir nuo savęs. Bet nėra skirtumo. Ši istorija – tikra. Pats tuo įsitikinau.
- Nagi, nagi?

Jaukioje baro prietemoje vėl įsivyravo tylą. Ištuštinęs savo stiklinę pasakotojas prabilo vėl:

- Neilgai trukus po tos nakties pradėjau reabilitaciją. Žinojau, kad privalau iš šio miesto ištrūkti – o tam reikėjo stabilaus darbo. Pakeleivio istorija neišėjo man iš galvos. Vieną dieną sutikau jį verslo rajone, užklausiau – tas nieko doro jau nebepresiminė. Mane kamavo nemiga. Negalėjau susikaupti. Žinojau privalęs tą vietą patikrinti. Taigi. Gražiausią vasaros dieną, kai dangus buvo žydras ir jame nesimatė nė vieno debesėlio, pagaliau įsidrąsinau nusileisti į tą apleistą niekad nepastatyto metro prieangį. Jis atrodė visiškai paprastai – šiaip eidamas pro šalį niekad nebūčiau atkreipęs dėmesio... Kaip ir į daugelį apleistų pastatų šiame mieste. Žodžiu. Nusileidau į apačią. Neradau absoliučiai nieko – tik aklaviete pasibaigiantį apytamsį, pridergtą koridorių. Kiek pavaikščiojęs nusiraminau – visa ta istorija tikrai tebuvo nesąmonė. Pavargusio ofiso darbuotojo sapnas. Susiruošiau lipti atgal aukšтын. Ir... nieko daugiau neįvyko, tas tiesa. Bet...

Pasakotojo veidą iškreipė grimasa. Jo rankos drebėjo.

- Bet... prieš išeidamas akies krašteliu kai ką pastebėjau. Periferiniu regėjimu. Ten, kur koridorius baigės aklaviete... akimirka pasirodė, jog tos aklavietės nėra. Jog koridorius vis dar tęsiasi. Gelmė, žinote. Ten, toje gelmėje stovėjo figūra. Neatrodė, jog ji būtų agresyvi – figūra apskritai nejudėjo. Ji tiesiog laukė. Suprantate, neįsižiūrėjau, nenorėjau geriau įsižiūrėti. Bet figūros burna... ta burna... ir... veidas...

Pasakotojas užsikirto. Visi jo klausėsi ištempę ausis. Galiausiai kažkas neišturėjo:

- Kas gi buvo tame veide?

Pasakotojas sukriženo. Jo balse nebuvo džiaugsmo:

- Neįsivaizduojamas... neišmatuojamas... *alkis*.